

Š T Ú D I E

ANTICKÉ POZNÁVANIE DUNAJA OD 8. STOROČIA PRED N. L. DO 1. STOROČIA N. L.

MICHAL H A B A J

HABAJ, Michal. The ancient exploration of the Danube, 8th – 1st centuries BC. *Historický časopis*, 2018, 66, 2, pp. 193-218, Bratislava.

The Danube was one of the most important rivers in ancient geography. Its upper and middle course divided the Romans from the tribes to the north, while its lower course separated the Greek world from the Scythians. In ancient thought it was not only a real natural barrier, but also the boundary of the oikumené, the meeting place between the civilized world and the mythical north. The study considers the phases of the process of discovering the Danube from its first mentions until Augustus, when its whole length was known as a result of Roman expansion. The whole process of exploration is evaluated on the basis of ancient sources, epigraphy and archaeological finds. Relevant events are mentioned, and the sources of various ideas and traditions are analysed.

Key words: Danube. Antiquity. Ancient geography. Herodotos. Augustus.

Úvod

Dunaj so svojou dĺžkou takmer tri tisíc kilometrov zohrával v antike jeden z najpodstatnejších prvkov geografického vnímania. V myslení antických vzdelancov rozdeľoval Európu na dve polovice a antický svet oddeľoval od neznámeho a bájami opradeného severu. Nebol iba geografickou hranicou, ale civilizačnou bariérou, prirodzenou i morálnou záštitou. Zároveň by bolo chybné ho vnímať výhradne ako hranicu. Dunaj znamenal i spojnicu, ktorú bolo možné prekročiť na lodiach pontónových mostov alebo cez zimu po hladine pokrytej ľadom. Ako dopravná tepna spájala kultúry, pozdĺž jeho toku prechádzali tovary i légie.

V očiach antických autorov získaval tok Dunaja svoju podobu celé stáročia. Cieľom mojej štúdie bolo naznačiť proces jeho spoznávania a poukázať na udalosti a širšie súvislosti, ktoré prispeli k získaniu poznatkov o rieke, a to s ohľadom